

Αί εὐχαί ἐπί τῆ γεννήσει παιδίου

Ἐκ τῶν πρώτων βημάτων τῆς ἐφημεριακῆς μου διακονίας μέ ἀπησχόλησε τό θέμα τῶν εὐχῶν, διά τῶν ὁποίων ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὑποδέχεται τά εἰς τόν κόσμον ἐρχόμενα τέκνα τῶν Χριστιανῶν γονέων. Εἰς τό Εὐχολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπάρχουν διά τό νεογέννητον βρέφος αἱ ἑξῆς ἀκολουθίαι:

1. Εὐχαί εἰς γυναῖκα λεχῶ τῆ πρώτη ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ παιδίου αὐτῆς.
2. Εὐχή εἰς τό κατισφραγίσαι παιδίον λαμβάνον ὄνομα τῆ ὀγδόῃ ἡμέρα τῆς γεννήσεως αὐτοῦ.
3. Εὐχή εἰς τό ἐκκλησιάσαι παιδίον μεθ' ἡμέρας τεσσαράκοντα.

Ἐκτός αὐτῶν ὑπάρχει καί ἡ Εὐχή εἰς γυναῖκα, δταν ἀποβάλλεται.

Τό τιθέμενον ἐρώτημα εἶναι: Ποῖον τό νόημα τῶν ἀκολουθιῶν αὐτῶν καί συνελπῶς ποῖον πρέπει νά εἶναι τό περιεχόμενον αὐτῶν;

Ἐν ἔτει 1962 ἐδημοσιεύθη εἰς τό περιοδικόν ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ¹ ἄρθρον τοῦ τότε διακόνου, μετέπειτα δέ καί μέχρι σήμερον πρωτοπρεσβυτέρου τοῦ ἐν Παρισίοις Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Στεφάνου π. Παναγιώτου Σιμιγιάτου ὑπό τόν τίτλον «Ὁ μετά τήν γέννησιν καθαρμός τῶν γυναικῶν». Ἐν αὐτῷ ὑπεστηρίχθη καί ἀνεπτύσθη ἡ συνήθως κρατοῦσα γνώμη ὅτι ἡ τεκοῦσα

1. Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, 1962, τεῦχος 526-527, σ. 108 κ.ἑ.

γυνή είναι ὄχι μόνον σωματικῶς ἀλλὰ καί ἠθικῶς καί θρησκευτικῶς ἀκάθαρτος καί ὅτι αἱ ἐπί τῇ γεννήσει παιδίου ἀναγινωσκόμεναι εὐχαί ἔχουν τόν χαρακτήρα καθαρμοῦ τῆς γυναικός ἀπό τῆς διπλῆς ταύτης ἀκαθαρσίας.

Εἰς τό ἄρθρον τοῦτο ἀπήντησα δι' ἄλλου ὑπό τόν αὐτόν τίτλον εἰς τό αὐτό περιοδικόν δημοσιευθέντος², ὑποστηρίζας ὅτι ἡ περί ἠθικῆς καί θρησκευτικῆς ἀκαθαρσίας τῆς λεχοῦς καί τῆς ἀνάγκης καθάρσεως αὐτῆς δι' εὐχῶν γνώμη βασιίζεται ἐπί Ιουδαίζουσῶν καί ὑπερασκητικῶν ἀντιλήψεων καί οὐδόλως συμβιβάζεται πρός τὰς χριστιανικάς ἀντιλήψεις· ὅτι αἱ περί ἠθικῆς καί θρησκευτικῆς ἀκαθαρσίας τῆς λεχοῦς διατάξεις τῆς Π. Διαθήκης ἐντάσσονται εἰς τὰ «ἀσθενῆ καί πτωχά στοιχεῖα», τὰ ὁποῖα κατηργήθησαν διὰ τοῦ νόμου τῆς χάριτος καί διὰ τήν ἐπαναφοράν τῶν ὁποίων ὁ Παῦλος μέμφεται καί κατακρίνει τοὺς Γαλάτας Χριστιανούς³· ὅτι αἱ Ιουδαίζουσαι αὐταί ἀντιλήψεις δέν ἐπεκράτουν ἀπ' ἀρχῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἐν ταῖς Ἀποστολικαῖς Διαταγαῖς γραφομένων περί αὐτῶν⁴, ἀλλ' ἐπεκράτησαν πολὺ βραδύτερον, ὡς καταδεικνύεται ἐκ τῆς χρονολογήσεως τῶν ἐν χρήσει σχετικῶν εὐχῶν· ὅτι συνεπῶς αἱ ἐπί τῇ γεννήσει παιδίου εὐχαί δέν πρέπει νά ἔχουν χαρακτήρα ἠθικῆς καθάρσεως τῆς γυναικός, ἀλλὰ αἱ μὲν εὐχαί τῆς α' ἡμέρας χαρακτήρα εὐχαριστίας διὰ τήν διάσωσιν τῆς μητρός ἀπό τῶν κινδύνων τοῦ τοκετοῦ, ἀλλὰ καί αἰτήσεως τῆς θείας προστασίας ἐπί τῆς λεχοῦς καί τοῦ βρέφους, ἡ δέ τῆς η' ἡμέρας τόν χαρακτήρα ὀνοματοδοσίας τοῦ νεογεννήτου κατὰ μίμησιν τῆς ὀνοματοδοσίας τοῦ Κυρίου κατὰ τήν ὀγδόην ἡμέραν, αἱ δέ τῆς τεσσαρακοστῆς τόν χαρακτήρα τοῦ πρώτου ἐκκλησιασμοῦ τοῦ παιδίου κατὰ μίμησιν τῆς προσαγωγῆς τοῦ

2. Γρηγόριος ὁ Παλαμάς, 1963, τεῦχος 540-541, σ. 223 κ.έ.

3. Γαλ. δ' 9-10.

4. «Διὸ τῶν ματαίων ἀπόσχου, ὦ γύναι, καί ἔσο μεμνημένη πάντοτε Θεοῦ τοῦ σέ δημιουργήσαντος... καί μελέτα τοὺς αὐτοῦ νόμους, μηθὲν παρατηρουμένη, μὴ κάθαρσιν φυσικὴν, μὴ μίξιν νόμιμον, μὴ τοκετόν ἢ ἀποβολὴν, μὴ μῶμον σώματος, ἐλείπερ τὰ τοιαῦτα παρατηρήματα μωρῶν ἀνθρώπων ἐφευρέματα μάταια καί νοῦν οὐκ ἔχοντα» (Ἀποστ. Διαταγαί, βιβλ. ΣΤ', κεφ. XXVII-XXVIII).

Κυρίου τεσσαρακονθήμερου εἰς τὸν ναόν. Ταῦτα μαρτυροῦνται καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ Εὐχολογίῳ ἐπιγραφῶν τῶν σχετικῶν εὐχῶν· διότι ἡ μὲν τῆς η' ἡμέρας ἐπιγράφεται «Εὐχή εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον λαμβάνον ὄνομα τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ», εἰς δὲ τὰς εὐχὰς τῆς μ' ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν σημειοῦται: «Τῇ δὲ τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ τὸ βρέφος προσάγεται πάλιν ἐν τῷ ναῷ ἐπὶ τῷ ἐκκλησιασθῆναι, εἴτουν ἀρχὴν λαβεῖν τοῦ εἰσάγεσθαι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν». Τελευτῶν ἐσημείωσα τὴν ἀνάγκην ἀναθεωρήσεως τοῦ Εὐχολογίου μας εἰς τὸ θέμα τοῦτο καὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν εὐχῶν ἀπὸ παρεισφρησασῶν ἐσφαλμένων ἀντιλήψεων.

Εἰς τὰς θέσεις μου ταύτας ἐμμένω καὶ σήμερον, πιστεύω δὲ ὅτι ἀποδέχεται αὐτὰς καὶ πᾶς κληρικός λογικῶς σκεπτόμενος καὶ διαπιστῶν τὴν ἀντίφασιν, εἰς τὴν ὁποῖαν περιπίπτομεν, ὅταν ἀφ' ἑνὸς μὲν συνιστῶμεν εἰς τὴν ἔγγαμον γυναῖκα νὰ τεκνοποιῇ ὑπακούουσα εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ὑποβάλλοντες μάλιστα αὐτὴν εἰς ἐπιτίμια, ὅταν ἀποφεύγῃ τὴν τεκνογονίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ θεωρῶμεν αὐτὴν ἀκάθαρτον καὶ οἴονεϊ ἁμαρτήσασαν, ὅταν πραγματοποιῇ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ τὰς γενικὰς ταύτας παρατηρήσεις ἔρχομαι εἰς εἰδικὰς τινὰς ἐπὶ μιᾶς ἐκάστης τῶν ἐν λόγῳ ἀκολουθιῶν.

Αἱ εὐχαὶ τῆς πρώτης ἡμέρας

Αἱ ἐν χρήσει εὐχαὶ «εἰς γυναῖκα λεχῶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τοῦ παιδίου αὐτῆς» διαπνέονται ὑπὸ τοῦ μνημονευθέντος φρονήματος περὶ ἠθικῆς ἀκαθαρσίας τῆς λεχοῦς, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ λαϊκίζουσῶν ἀντιλήψεων περὶ κινδύνων αὐτῆς καὶ τοῦ βρέφους «ἀπὸ ζήλου καὶ φθόνου καὶ ὀφθαλμῶν βασκανίας». Δὲν ὑπάρχει ἐν αὐταῖς οὐδὲ λέξις εὐχαριστίας διὰ τὴν διάσωσιν τῆς γυναικὸς ἀπὸ τῶν κινδύνων τοῦ τοκετοῦ καὶ τὸ χαρμόσουνον γεγονός τῆς ἀποκτήσεως τέκνου. Ἄντ' αὐτῶν ὡς κύριον αἴτημα διατυποῦται ἡ συγχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν τῆς λεχοῦς, ὡς νὰ διέπραξεν αὐτὴ βαρυτάτην ἁμαρτίαν τηρήσασα τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ συλλαβοῦσα καὶ τεκοῦσα ἐν νομίμῳ γάμῳ.

Ἄλλ' ἐκτός τούτων αἱ εὐχαὶ αὐταὶ δὲν ἐναρμονίζονται πρὸς τὰς σημερινὰς συνθήκας. Προϋποθέτουν τοκετόν ἐν τῷ οἴκῳ, τὴν λεγώ εὐρισκομένην εἰσέτι ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ τὸν ἱερέα προσκαλούμενον κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως· προϋποθέτουν ἐπίσης παρυτυχόντας καὶ ἀψαμένους τῆς λεχοῦς, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐπίσης ζητεῖται συγχώρησις παρὰ τοῦ Θεοῦ. Σήμερον ὁμως τὰ πράγματα ἔχουν μεταβληθῆ ἄρδην. Οἱ τοκετοὶ γίνονται εἰς κλινικάς καὶ μαιευτήρια, ὁ δὲ ἱερεὺς καλεῖται μεθ' ἡμέρας, ὅταν ἡ λεγώ καὶ τὸ βρέφος εὐρίσκονται εἰς τὴν οἰκίαν, συνήθως δὲ μετὰ παρέλευσιν εἴκοσιν ἡμερῶν, διότι ἐπεκράτησεν ἡ καινοφανὴς συνήθεια τοῦ «μισοῦ σαραντισμοῦ», οἱ δὲ παρατυχόντες εἰς τὸν τοκετόν (ἱατροί, μαῖται κ.λ.π.) δὲν εἶναι παρόντες.

Πάντα ταῦτα ἐνισχύουν τὴν ἀνάγκην ἀναθεωρήσεως καὶ ἀναπροσαρμογῆς τῶν εὐχῶν. Ἴσως ἡ πρότασις αὕτη θεωρηθῆ ὑπὸ τινῶν τολμηρὰ ἢ καὶ ἀσεβῆς. Διότι σήμερον, ἔχοντες ἐν χρήσει ἔν μόνον Εὐχολόγιον, νομίζομεν ὅτι ἡ τροποποίησις αὐτοῦ ἢ ἡ χρησιμοποίησις εὐχῶν ἄλλων, μὴ περιεχομένων εἰς τὰ ἔντυπα Εὐχολόγια ἀποτελεῖ ἱεροσυλίαν. Ἄλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἡ ὁμοιομορφία τοῦ Εὐχολογίου ἐπεβλήθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐντύπου ἐκδόσεως αὐτοῦ. Εἰς τὰ χειρόγραφα Εὐχολόγια παρατηρεῖται ποικιλία τόσον ὡς πρὸς τὰς διατάξεις, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰς εὐχὰς τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Εἰδικώτερον δὲ ὡς πρὸς τὸ ἀπυσχυλοῦν ἡμᾶς θέμα ὑπάρχουν εἰς χειρόγραφα ἐκτός τῶν ἐν χρήσει καὶ ἄλλαι εὐχαὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει παιδίου, τὰς ὁποίας ἐδημοσίευσεν ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς Παναγιώτης Τρεμπέλας⁵, καὶ αἱ ὁποιαὶ δὲν εἶναι μὲν τελειῶς ἀπηλλαγμέναι τῶν περὶ ἠθικῆς ἀκαθαρσίας ἀντιλήψεων, περιέχουν ὁμως καὶ στοιχεῖα ὑγιέστερα καὶ πνευματικώτερα, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἐν χρήσει εὐχῶν.

Συνδυάζων στοιχεῖα ἐκ τῶν εὐχῶν τούτων καὶ τῶν ἐν χρήσει κατήρτισσα τρεῖς εὐχὰς εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἐν τῷ Εὐχολογίῳ τοιούτων. Ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἀναφέρεται εἰς τὸ παιδίον,

5. Π. Τρεμπέλα, *Μικρὸν Εὐχολόγιον*, τ. Ιος, Ἀθῆναι 1950, σ. 319-323.

ἡ δευτέρα εἰς τὴν μητέρα καὶ ἡ τρίτη εἰς τὸν οἶκον καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ. Εἰς τὴν πρώτην προσετέθη τὸ στοιχεῖον τῆς εὐχαριστίας διὰ τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου, τὸ ὁποῖον, ὡς εἶπομεν ἔλλείπει ἐκ τῶν ἐν χρήσει εὐχῶν, μαρτυρεῖται ὁμως ὑπὸ τοῦ ἁγίου Συμεῶν ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, λέγοντος ὅτι «ὁ ἱερεὺς παραγίνεται καὶ δοξολογεῖ τὸν Θεὸν εὐχαριστῶν ὅτι ἄνθρωπος γεγέννηται ἐν τῷ κόσμῳ καὶ σφραγίσας εὐλογεῖ τὸ τεχθέν..., τῇ τε μητρὶ τὰ πρὸς σωτηρίαν εὐχόμενος μεταδίδωσιν αὐτῇ τε καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ γυναιξὶ καὶ χάριτος καὶ ἁγιοσμοῦ»⁶. Ἡ ὅλη διατύπωσις τῶν εὐχῶν ἐγένετο οὕτως, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς σημερινὰς συνθήκας, εἴτε ἀναγινώσκονται αὐταὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τοῦ παιδίου εἴτε μεθ' ἡμέρας.

Ὡς πρὸς τὴν συνήθειαν τοῦ «μισοῦ συραντισμοῦ» ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἑξῆς: Ὑπάρχει εἰς τινὰς κώδικας «Εὐχή εἰς κάθαρσιν γυναικὸς τῇ ὄγδῳ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως αὐτῆς», δημοσιευθεῖσα καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ Εὐχολογίῳ ἐκδόσεως Μ. Σαλιβέρου ὡς ἀναγνωστέα τῇ 15ῃ ἢ τῇ 20ῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ. Ἀλλ' ἡ εὐχή αὕτη, διαπνεομένη, ὡς καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῆς καταφαίνεται, ὑπὸ τῆς ἀντιλήψεως περὶ ἀκαθαρσίας τῆς γυναικὸς καὶ ποιουμένη λόγον περὶ «τῆς ζύμης τῶν χειρῶν αὐτῆς» καὶ περὶ «τοῦ ἀνεμποδίστως διατρέφειν πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς», εἶναι τελείως ἀκατάλληλος διὰ τὰς σημερινὰς συνθήκας, ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ εἶναι δυνατόν νὰ ὑποκαταστήσῃ τὰς εὐχὰς τῆς πρώτης ἡμέρας. Ὅταν λοιπὸν ὁ ἱερεὺς καλεῖται νὰ δώσῃ «μισὸ συραντισμό», ἅς ἀναγινώσκῃ τὰς εὐχὰς τῆς πρώτης ἡμέρας, ἐάν δὲν ἔχουν ἀναγνωσθῆ· ἐάν δὲ ἀνεγνώσθησαν, ἅς πληροφορῇ τὴν αἰτοῦσαν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀλλῆλης εὐχῆς μέχρι τοῦ συραντισμοῦ. Γενικῶς δὲ ἅς διδάσκωμεν τὰς μητέρας περὶ τῆς ἀκολουθητέας τάξεως ἐπὶ τῇ ἀποκτήσει τέκνου, ὥστε ἐγκαίρως νὰ καλοῦν τὸν ἱερέα διὰ τὰς ἐπὶ τῇ γεννήσει εὐχὰς.

6. Παρά Π. Τρεμπέλα, *ἐνθ' ἄνωτ.* σ. 326.

7. Π. Τρεμπέλα, *ἐνθ' ἄνωτ.* σ. 326.

Ἡ εὐχή τῆς η' ἡμέρας

Ἡ εὐχή αὕτη εἶναι, ὡς εἶπομεν, εὐχή ὀνοματοδοσίας τοῦ βρέφους, ὠρίσθη δέ προφανῶς εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ περιτομῆς καὶ ὀνοματοδοσίας τοῦ Κυρίου. Δυστυχῶς ἡ ὠραία αὕτη καὶ πλήρης ὑψηλῶν νοημάτων εὐχή ἔχει περιέλθει εἰς ἀχρηστίαν, ἴσως διότι ἡ προσαγωγή τοῦ βρέφους εἰς τὸν ναὸν κατὰ τὴν ὀγδόην ἡμέραν, ὡς ὀρίζεται ἐν τῷ Εὐχολογίῳ, εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατος, θά ἦτο ὁμως εὐχῆς ἔργον νά ἐπανέλθῃ εἰς χρῆσιν. Ἐάν δέ κάπου ἐξακολουθῆ νά τηρῆται, ἄς τὴν ἐνισχύῃ καὶ ἄς τὴν ἐνθαρρύνῃ ὁ ἱερεὺς. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς ὁμως συνθήκας εἶναι δυνατόν ἡ εὐχή αὕτη νά ἀναγινώσκειται μετὰ τῶν εὐχῶν τῆς α' ἡμέρας, ἐάν αὗται ἀναγνωσθοῦν μετὰ τὴν η' ἡμέραν, ἢ νά προτάσσεται τῶν εὐχῶν τοῦ σαραντισμοῦ, ὁπότε τὸ βρέφος προσάγεται ὁποσδήποτε εἰς τὸν ναόν.

Ἐπειδὴ ἡ προσαγωγή τοῦ βρέφους εἰς τὸν ναὸν κατὰ τὴν η' ἡμέραν εἶναι, ὡς εἶπομεν, δυσχερῆς, ἂν μὴ ἀδύνατος, ἀπῆλειψα τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ Εὐχολογίου. Ἡ εὐχή κάλλιστα εἶναι δυνατόν νά ἀναγνωσθῆ εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ τῶν εὐχῶν τῆς α' ἡμέρας ἢ εἰς τὸν ναὸν μετὰ τῶν τῆς μ' ἡμέρας.

Εἰς τὰ ἔντυπα Εὐχολόγια γράφεται ἐσφαλμένως «καὶ δός, Κύριε, ἀνεξάρτητον μεῖναι τὸ ὄνομά σου» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «ἀνεξάρνητον».

Εἰς τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας ὀρίζεται τὸ ἀπολυτικίον τῆς Ὑπαπαντῆς ἀλλὰ τοῦτο ἀρμόζει μᾶλλον εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς μ' ἡμέρας, εἰς ἣν καὶ ἐνέταξα αὐτό, εἰς δέ τὴν τῆς η' ἡμέρας ἀντικατέστησα αὐτό διὰ τοῦ προσφορωτέρου ἀπολυτικίου τῆς Περιτομῆς τοῦ Κυρίου, τὸ ὁποῖον καὶ προέταξα τῆς εὐχῆς.

Περὶ τοῦ τύπου τῆς ἀπολύσεως τῆς ἀκολουθίας ταύτης οὐδὲν σημειοῦται ἐν τῷ Εὐχολογίῳ. Ἐφ' ὅσον ὁμως αὕτη γίνεται εἰς ἀνάμνησιν τῆς Περιτομῆς τοῦ Κυρίου, λογικόν εἶναι νά λεχθῆ καὶ ἡ σχετικὴ ἀπόλυσις, ἦτοι «Ὁ ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ σαρκὶ περιτηθῆναι καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν...».

Ἐννοεῖται ὅτι τ' ἀνωτέρω ἰσχύουν μόνον διὰ τὴν περίπτω-

σιν τῆς αὐτοτελοῦς τελέσεως τῆς ἀκολουθίας. Ἐάν αὕτη συναφθῇ πρὸς τὴν τῆς α' ἢ τῆς μ' ἡμέρας, θά λεχθῇ μόνον ἡ εὐχή, παραλειπομένων τῶν λοιπῶν στοιχείων τῆς ἀκολουθίας (τρισαγίου, ἀπολυτικίου καὶ ἀπολύσεως).

Αἱ εὐχαὶ τοῦ σαραντισμοῦ

Ἡ ἀκολουθία «εἰς τὸ ἐκκλησιάσαι παιδίον μεθ' ἡμέρας τεσσαράκοντα» περιλαμβάνει τέσσαρες εὐχάς. Ἐκ τούτων ἡ πρώτη ἀναφέρεται πρῶτον εἰς τὴν μητέρα, ἔπειτα δὲ εἰς τὸ παιδίον, ἢ δευτέρα μόνον εἰς τὴν μητέρα, αἱ δὲ λοιπαὶ δύο μόνον εἰς τὸ παιδίον. Εἰς τὰς δύο πρώτας ὑπάρχουν φράσεις ὑπενθυμίζουσαι τὰς περὶ ἀκαθαρσίας ἀντιλήψεις, ὡς «ἦν τῷ σφθελήματι διέσωσας δούλην σου (...) καθάρισον ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας καὶ ἀπὸ παντός ρύπου προσερχομένην τῇ ἀγίᾳ σου Ἐκκλησίᾳ» καὶ «ἀπόπλυνον αὐτῆς τὸν ρύπον τοῦ σώματος καὶ τὸν σπίλον τῆς ψυχῆς ἐν τῇ συμπληρώσει τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν». Ἀλλ' ὡς προκύπτει ἐκ τῆς χειρογράφου παραδόσεως, αἱ εὐχαὶ αὗται εἶναι μεταγενέστεραι, ἐνῶ ἀρχαιοτάτη εἶναι ἡ εἰς τὸ παιδίον ἀναφερομένη τρίτη εὐχή, ἐν τῇ ὁποίᾳ οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ ἀκαθαρσίας τῆς μητρός⁸. Ὅθεν αἱ φράσεις αὗται εἶναι δυνατόν νά ἀπαλειφθοῦν ἢ νά τροποποιηθοῦν, χωρὶς νά παραβλαβῇ ἡ ἐνότης καὶ τὸ νόημα τῶν εὐχῶν. Ἐν δὲ τῇ δ' εὐχῇ ὑπάρχει ἀνωμαλία τις περὶ τὴν σύνταξιν, τὴν ὁποίαν διώρθωσα βάσει ἐπιτυχεστέρων γραφῶν τῶν χειρογράφων.

Ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ βρέφους εἰς τὸ Ἱερόν ἐπικρατεῖ σήμερον ἡ συνήθεια νά εἰσάγωνται μόνον τὰ ἄρρενα, ἐνῶ τὰ θήλεα ὀδηγοῦνται μόνον μέχρι τῆς Ὠραίας Πύλης. Ὑπὸ πλείστων κωδίκων ὁμως μαρτυρεῖται ὅτι καὶ τὰ θήλεα εἰσήγοντο εἰς τὸ Ἱερόν ἀλλὰ δέν ὀδηγοῦντο εἰς τὸ ἔμπροσθεν τῆς ἀγίας τραπέζης μέρος, ἐνῶ τὰ ἄρρενα περιήγοντο τρεῖς περίεξ τῆς ἀγίας τραπέζης. Ὁ δὲ ἅγιος Συμεὼν ποιεῖται διάκρισιν ὄχι μεταξὺ ἄρρενος καὶ θήλεος, ἀλλὰ μεταξὺ βεβαπτισμένου καὶ ἀβαπτίστου βρέφους, ὀρίζων ὅτι «εἰ μὲν τὸ βρέφος βεβαπτισμένον ἐστίν, εἰσάγει τοῦτο κἂν τῷ θυσιαστηρίῳ... εἰ δὲ μήπω

βαπτισθέν ἐστι, πρό τῶν διακύλων στάς... ἀπολύει»⁹. Ἐκ τῶν τριῶν τούτων παραδόσεων λογικώτερα φαίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ τοῦ Συμεῶν ἕαν ὁμως ἐφαρμόσωμεν αὐτὴν σήμερον, οὐδέν σχεδὸν βρέφος θά εἰσάγωμεν εἰς τὸ Ἱερὸν, διότι ἡ βάπτισις παιδίου πρό τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν εἶναι σήμερον σπανιωτάτη. Ὄθεν εὐρίσκομεν προτιμωτέραν τὴν δευτέραν τάξιν, ἣτις μετριάζει τὴν προφανῶς ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ Λευϊτικοῦ ἐδραζομένην διάκρισιν μεταξύ ἄρρενος καὶ θήλεος¹⁰. Ἐπίσης ὑπὸ πολλῶν κωδικῶν μαρτυρεῖται ἡ ἀπόθεσις τοῦ βρέφους πρό τῆς Ὁραίας Πύλης, συμβολίζουσα τὴν ἀφιέρωσιν τοῦ παιδίου εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀνάθεσιν αὐτοῦ εἰς τὴν φροντίδα καὶ προστασίαν τοῦ Θεοῦ¹¹.

Ἄς σημειώσωμεν ἀκόμη ὅτι δέν εἶναι ὀρθὴ ἡ συνήθεια μητέρων τινῶν νά προσέρχωνται διὰ τὸν σαραντισμὸν πρό τῆς συμπληρώσεως τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν. Τὸ τεσσαρακονθήμερον πρέπει νά τηρῆται ἀπαραιτήτως, ὄχι διότι εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὸν καθαρμὸν τῆς γυναικός, ἀλλὰ διότι, ὡς εἶπομεν, ὁ σαραντισμὸς εἶναι ἀνάμνησις τῆς προσαγωγῆς τοῦ Κυρίου εἰς τὸν ναὸν κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του ἡμέραν. Καὶ ἐπὶ τῆς τάξεως ταύτης ὀφείλομεν νά διυφωτίζωμεν ἐγκαίρως τὰς μητέρας.

Ἡ εὐχή ἐπὶ ἀποβολῇ

Ὀλίγα τέλος περὶ τῆς εὐχῆς «εἰς γυναῖκα ὅταν ἀποβάλῃται». Ἄς μοί συγχωρηθῇ νά χαρακτηρίσω τὴν εὐχὴν ταύτην ὡς σκληρὰν καὶ ἀπάνθρωπον. Διότι εἰς τὴν θλίψιν τῆς μητρός διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ τέκνου τῆς προστίθεται διὰ τῆς εὐχῆς ταύτης ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτῆς ὡς φονέως «ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως τὸ ἐν αὐτῇ συλληφθέν ἀποβαλομένης». Ὀνομάζω ἀδυστάκτως τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτὸν σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον, διότι ἡ ἀκουσίως ἀποβουλοῦσα ἔχει ἀνάγκην παρηγορίας καὶ ὄχι ἐπι-

9. Αὐτόθι σ. 270-271.

10. Αὐτόθι σ. 270.

11. Κων. Καλλινίκου, Ὁ Χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ τελοῦμενα ἐν αὐτῷ, ἔκδ. β', Ἀθῆναι 1958, σ. 411.

πλήξεως. Εύρισκω δέ άκαιρον τό «έκουσίως», διότι πάσα αποβολή είναι άκουσία, έστω και άν έπηλθε συνεπεία άπροσεξίας τινός τής μητρός, ή όποία έν τή περιπτώσει ταύτη ύπέχει βεβαίως ευθύνην, έπ' ούδενί λόγω όμως δύναται νά χαρακτηρισθή ώς έκουσίως αποβαλούσα. Ό χαρακτηρισμός ούτος άρμόζει μόνον εις τήν καθ' οιοδήποτε τρόπον επιδιώξασαν και προκαλέσασαν τήν αποβολήν· άλλ' ή τοιαύτη δέν δύναται νά τύχη συγχωρήσεως δι' άπλής ευχής, άλλ' όφείλει νά προσέλθη έν μετανοία εις τό μυστήριον τής Ιεράς έξομολογήσεως.

Ός πρός τό περιεχόμενον ή έν χρήσει ευχή άποτελεί συμπίλημα και έρανισμόν φράσεων έκ τών έν τοίς έντύποις ευχών τής α' ήμέρας. Όθεν εύρισκομεν προτιμότερον ν' αναγινώσκειται εις τήν περίπτωσιν ταύτην ή δευτέρα έκ τών ύφ' ήμών καταρτισθεισών ευχών διά τήν α' ήμέραν, ήτοι ή αναφερομένη εις τήν μητέρα, καταλλήλως τροποποιουμένη, μετ' αυτήν δέ νά γίνεται δέησης ύπερ υγείας τής άτυχησάσης μητρός.

Μετά τά εισαγωγικά ταυτα παραθέτω τάς ύπ' έμου καταρτισθείσας ευχάς διά τήν α' ήμέραν και διά τήν περίπτωσιν τής αποβολής, ώς και τάς διορθωθείσας και διασκευασθείσας ευχάς τής όγδόης και τής τεσσαρακοστής ήμέρας.

ΕΥΧΑΙ ΕΠΙ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΕΙ ΠΑΙΔΙΟΥ

Α'

Τή πρώτη ήμέρα τής γεννήσεως αυτού

Εισέρχεται ό Ιερεύς έν τω οικω, ένθα τό παιδίον μετά τής μητρός αυτού, ποιεί Ευλογητόν και λέγει τό Τρισάγιον κ.τ.λ. και τά τροπάρια ταυτα.

Ήχος δ'

Ή Γέννησίς σου, Χριστέ ό Θεός ήμών, άνέτειλε τω κόσμω τό φώς τό τής γνώσεως· έν αυτη γάρ οι τοίς αστροις λατρευόν-

τες, ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο, σέ προσκυνεῖν τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, καὶ σέ γινώσκειν ἐξ ὕψους Ἀνατολήν· Κύριε δόξα σοι.

Ἡ Γέννησίς σου, Θεοτόκε, χαρὰν ἐμήνυσε πάσῃ τῇ οἴκου-
μένη· ἐκ σοῦ γὰρ ἀνέτειλεν ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστός
ὁ Θεός ἡμῶν· καὶ λύσας τὴν κατάραν ἔδωκε τὴν εὐλογίαν· καὶ
καταργήσας τὸν θάνατον, ἔδωρήσατο ἡμῖν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Εἰτα λέγει τὰς ἐπομένας εὐχάς.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Κύριε ἐλέησον.

ΕΥΧΗ

εἰς τὸ παιδίον

Κύριε παντοκράτορ, ὁ Θεός τῶν δυνάμεων, ὁ ποιήσας τὸν
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·
ὁ πλάσας ἐκ τοῦ χοῦς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ
ἀνοικοδομήσας γυναῖκα καὶ συζεύξας αὐτούς λέγων· Ἀυξάνεσθε
καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν· ὁ διὰ τὴν ἡμετέραν
σωτηρίαν τεχθεὶς ἐκ τῆς παναχράντου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτό-
κου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ὡς νήπιον ἐν φάτνῃ ἀνακλι-
θεὶς καὶ ὡς βρέφος ἀναδειχθεὶς, εὐχαριστοῦμέν σοι, ὅτι καὶ
νῦν ἠυδόκησας ἐκ τῶν δούλων σου (δεῖνος καὶ δεῖνος) ἄνθρω-
πον γεννηθῆναι εἰς τὸν κόσμον, καὶ δεόμεθά σου, Κύριε ὁ
Θεός ἡμῶν· εὐλόγησον τὸ παρὸν νήπιον, ὡς ποτε ἠυλόγησας
τὰ προσαχθέντα σοι βρέφη, καὶ ζωοποίησον καὶ αὐξήσον αὐτό·
καὶ διαφύλαξον αὐτὸ ἀνώτερον τῶν ἐπινοιῶν τοῦ ἐχθροῦ καὶ
ἀξιώσον τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας καὶ τίμιον σκευὸς
ποίησον τοῦ ἁγιασμοῦ σου καὶ τῇ μεθέξει τῶν ἀχράντων καὶ
θειῶν σου μυστηρίων κληρονόμον ἀνάδειξον τῆς αἰωνίου σου
βασιλείας. Σὺ γάρ εἰ ὁ φυλάσσων τὰ νήπια, Κύριε, καὶ σοὶ τὴν
δόξαν ἀναπέμπομεν σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ
σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἄμήν.

ΕΥΧΗ.

εἰς τὴν μητέρα

Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Λόγε Θεοῦ καὶ Πατρός Υἱέ μονογενές, ὁ διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν εὐδοκίᾳ τοῦ ἀνάρχου σου Πατρός καὶ συνεργείᾳ τοῦ ὁμοουσιίου καὶ συναϊδίου καὶ ζωοποιοῦ Πνεύματος κατελθὼν ἐν τῷ τέλει τῶν αἰῶνων ἐν μήτρᾳ τῆς ἀγίας Παρθένου καὶ σαρκωθείς καὶ κηθεὶς καὶ τεχθεὶς ἐξ αὐτῆς ἀφράστως καὶ ἀρρήτως, ὡς οἶδας αὐτός μόνος· ἔπιδε καὶ νῦν ἐπὶ τὴν δούλην σου (δεῖνα) τὴν τέξασαν τό παρὸν παιδίον καὶ ἐπίσκεψαι αὐτὴν ψυχῇ καὶ σώματι, δυσωπούμενος ὑπὸ τῆς πανενδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῶν ἀγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμεων Ἀποστόλων, τῶν ἀγίων ἐνδόξων καὶ ἱερατικῶν Ἀναργύρων καὶ πάντων σου τῶν ἀγίων. Σκέπασον αὐτὴν ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερυγῶν σου ἀπὸ τῆς σήμερον μέχρι τῆς ἐσχάτης αὐτῆς τελειώσεως. Καθάρισον αὐτὴν ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ ρύπου καὶ τῶν ποικίλων αὐτῇ ἐπερχομένων σπλαγγχνικῶν ἐνοχλήσεων καὶ ῥῶσιν καὶ εὐρωστίαν ψυχῇ τε καὶ σώματι δώρησαι, καὶ δι' ἀγγέλων φαιδρῶν καὶ φωτεινῶν ταύτην περιθάλψον καὶ περιφρουρήσον ἀπὸ πάσης ἐπελεύσεως τῶν ἀοράτων πνευμάτων· καὶ ὡσπερ τὴν τεκοῦσάν σε ἀειπάρθενον ἀνώδυνον καὶ ἄλυπον διεφύλαξας καὶ μετὰ τόκον παρθένον μείναςαν, οὕτως εὐδόκησον, πολυεύσπλαγγχνε Κύριε, καὶ τὴν νυνὶ τεκοῦσαν ρυσθῆναι πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τῇ σῇ χάριτι καὶ τῷ σῷ ἁγιασμῷ κάβαρον, καὶ ἀγίασον τῇ δωρεᾷ καὶ ἐπιφοιτήσῃ τοῦ ἀγίου σου Πνεύματος· εἰ δέ καὶ τι ἡμαρτιῶν ἔκουσίως ἢ ἀκουσίως, ὡς ἀγαθός καὶ φιλόανθρωπος Θεός συγχώρησον· ἵνα καὶ δι' αὐτῆς καὶ διὰ πάσης κτίσεως καὶ δι' ἡμῶν τῶν ἀχρεῶν δούλων σου δοξάζεται τὸ πανάγιον ὄνομα τῆς μιᾶς κυριαρχίας καὶ Θεότητος καὶ βουσιλείας· ἣ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, κράτος, μεγαλωσύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΕΥΧΗ

εἰς τόν οἶκον καί τοὺς ἐν αὐτῷ

Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ παραγενόμενος ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, παραγενοῦ καί ἐπὶ τόν οἶκον τοῦτον, καί τοὺς ἐν αὐτῷ κατοικοῦντας σὺν τῇ τεκούσῃ καί τῷ ἐξ αὐτῆς τεχθέντι νηπίῳ εὐλόγησον, ὡς ἠυλόγησας τὸ σπῆλαιον ἐν Βηθλεέμ καί τόν οἶκον Ζακχαίου· καί δώρησαι αὐτοῖς ἁγιασμόν καί εὐλογίαν πνευματικὴν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ σου. Χάρισαι αὐτοῖς καρπὸν ἔργων ἀγαθῶν· ρῦσαι αὐτοὺς ἀπὸ πάντων τῶν ἐναντίων· σκέπασον αὐτοὺς τε καί ἡμᾶς ὑπὸ τὴν κραταιάν σκέπην σου, τῇ σῇ προνοίᾳ κυβερνωμένους, εὐαρεστοῦντάς σοι ἐπὶ πᾶσι καί δοξάζοντας διὰ παντός τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Καί ποιεῖ ἀπόλυσιν οὕτως·

Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καί ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν...

B'

Εὐχή εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον, λαμβάνον ὄνομα τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ

Ποιεῖ ὁ ἱερεὺς εὐλογητόν καί λέγει τὸ Τρισάγον κ.τ.λ. καί τὸ τροπάριον·

Ἦχος α'

Μορφὴν ἀναλλοιώτως ἀνθρωπίνην προσέλαβες, Θεὸς ὢν κατ' οὐσίαν, πολιεὺς πλαγχνε Κύριε· καί νόμον ἐκπληρῶν, περιτομὴν θελήσει καταδέχῃ σαρκικὴν, ὅπως παύσης τὰ σκιώδη, καί περιέλης τὸ κάλυμμα τῶν παθῶν ἡμῶν. Δόξα τῇ ἀγαθότητι τῇ σῇ· δόξα τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου· δόξα τῇ ἀνεκφράστῳ, Λόγε, συγκαταβάσει σου.

Εἶτα σφραγίζει τὸ μέτωπον, τὸ στόμα καὶ τὸ στήθος τοῦ βρέφους καὶ λέγει τὴν ἐπομένην εὐχὴν.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Κύριε, ἐλέησον.

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, σοῦ δεόμεθα καὶ σέ παρακαλοῦμεν σημειωθῆτω τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου (δεῖνα) καὶ σημειωθῆτω ὁ Σταυρὸς τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς διαλογισμοῖς αὐτοῦ εἰς τὸ φυγεῖν τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου καὶ πᾶσαν τὴν πονηρὰν ἐπιβουλήν τοῦ ἐχθροῦ, ἀκολουθεῖν δέ τοῖς προστάγμασί σου. Καὶ δός, Κύριε, ἀνεξάρνητον μεῖναι τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτόν, συναπτόμενον ἐν καιρῷ εὐθέτῳ τῇ ἀγίᾳ σου Ἐκκλησίᾳ καὶ τελειούμενον διὰ τῶν φρικτῶν μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ σου ἵνα, κατὰ τὰς ἐντολάς σου πολιτευσάμενος καὶ φυλάξας τὴν σφραγίδα ἄθραυστον, τύχη τῆς μακαριότητος τῶν ἁγίων ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητός εἰ, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Καὶ ποιεῖ ἀπόλυσιν οὕτως·

Ὁ ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ σαρκὶ περιτμηθῆναι καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν...

Γ΄

*Εὐχαὶ εἰς τὸ ἐκκλησιάσαι παιδίον τῇ τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ
τῆς γεννήσεως αὐτοῦ*

Τῇ τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς γεννήσεως τὸ βρέφος προσάγεται τῷ ναῷ ἐπὶ τῷ ἐκκλησιασθῆναι, εἶτουν ἀρχὴν λαβεῖν τοῦ εἰσάγεσθαι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· προσάγεται δέ ὑπὸ τῆς μητρός αὐτοῦ, παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος ἀναδέχεσθαι αὐτὸ κατὰ τὸ Βάπτισμα. Ἰσταμένης δέ τῆς μητρός μετὰ τοῦ βρέφους ἐν τῷ νάρθηκι, ποιεῖ ὁ ἱερεὺς Εὐλογητόν καὶ λέγει τὸ Τρισάγιον κ.τ.λ. καὶ τὸ τροπάριον.

Ἦχος α'

Χαίρε, κεχαριτωμένη Θεοτόκε Παρθένε· ἐκ σοῦ γάρ ἀνέτει-
 λεν ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν, φωτίζων
 τοὺς ἐν σκότει. Εὐφραίνου καὶ σύ, πρεσβύτα δίκαιε, δεξάμενος
 ἐν ἀγκάλαις τὸν ἐλευθερωτὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, χαριζόμενον
 ἡμῖν καὶ τὴν ἀνάστασιν.

Καὶ κλινούσης τῆς μητρός τὴν κεφαλὴν, ποιεῖ ὁ ἱερεὺς
 τὴν τοῦ Σταυροῦ σφραγίδα ἐπ' αὐτῇ καὶ ἀπτόμενος τῆς κεφα-
 λῆς αὐτῆς λέγει τὴν ἐπομένην Εὐχὴν.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Κύριε, ἐλέησον.

Κύριε, ὁ Θεός ὁ παντοκράτωρ, ὁ Πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πᾶσαν φύσιν λογικὴν τε καὶ ἄλογον διὰ τοῦ
 λόγου σου δημιουργήσας· ὁ πάντα ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι
 παραγαγών, σοῦ δεόμεθα καὶ σέ παρακαλοῦμεν· ἦν τῷ σῶ θε-
 λήματι διέσωσας δούλην σου (δεῖνα) πρόσδεξαι προσερχομένην
 τῇ ἀγίᾳ σου Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀξιώσον αὐτὴν ἀκατακρίτως μετα-
 σχεῖν τῶν ἁγίων σου μυστηρίων.

Ἔως ὧδε ἀναγινώσκεται ἡ εὐχή, εἰ οὐχ εὔρισκεται ἐν τοῖς
 ζῶσι τὸ βρέφος, καὶ ἐπιλέγει ὁ ἱερεὺς· Ὅτι ἀγαθός καὶ φιλόαν-
 θρωπος Θεός ὑπάρχεις... Εἰ δέ τὸ βρέφος ζῆ, τότε ἀπτόμενος
 τῆς κεφαλῆς τοῦ βρέφους λέγει·

Καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς τεχθὲν παιδίον εὐλόγησον, αὐξησον, ἀγία-
 σον, συνέτισον, σωφρόνισον, καλοφρόνησον· ὅτι σύ παρήγαγες
 αὐτό καὶ ἔδειξας αὐτῷ τὸ φῶς τὸ αἰσθητόν, ἵνα καὶ τοῦ νοητοῦ
 καταξιωθῆ φωτός ἐν καιρῷ, ᾧ προώρισας, καὶ συγκαταριθμηθῆ
 τῇ ἀγίᾳ σου ποιήνῃ διὰ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ
 εὐλογητός εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου
 Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Καὶ αὐθις ἐπεύχεται οὕτως.

ΕΥΧΗ

εἰς τὴν μητέρα τοῦ παιδίου

Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ παραγενόμενος ἐπὶ σωτηρία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, παραγενοῦ καὶ ἐπὶ τὴν δούλην σου (δεῖνα) καὶ καταξίωσον αὐτὴν διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου καταφυγεῖν ἐν τῇ ἀγίᾳ σου Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τυχεῖν τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ τῆς δόξης σου· καὶ ἀξίωσον αὐτὴν μεταλαβεῖν τοῦ τιμίου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου· ὅπως, ἀξιωθεῖσα εἰσελθεῖν ἐν τῷ ἀγίῳ ναῷ σου, δοξάσῃ σὺν ἡμῖν τὸ πανάγιον ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμην.

Ὡδε ὁ ἱερεὺς ποιεῖ ἀπόλυσιν, εἰ οὐχ εὔρισκεται ἐν τοῖς ζῶσι τὸ βρέφος, εἰ δὲ μὴ, ἀναγινώσκει καὶ τὰ ἐξῆς ἕως τέλους.

Εὐχὴ ἑτέρα εἰς τὸ παιδίον,

ἣν ὁ ἱερεὺς σφραγίζων τοῦτο ἐπεύχεται.

Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις βρέφος τῷ νομικῷ ναῷ προσαχθεὶς ὑπὸ Μαρίας τῆς ἀπειρογάμου καὶ ἁγίας σου Μητρὸς καὶ ἐν ἀγκάλαις τοῦ δικαίου Συμεῶν βασταχθεὶς· αὐτός, Δέσποτα παντοδύναμε, καὶ τὸ προσαχθέν τοῦτο βρέφος ἐμφανισθῆναι σοὶ τῷ πάντων ποιητῇ εὐλόγησον καὶ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν καὶ σοὶ εὐάρεστον αὐξήσον, ἀποσοβῶν ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαν ἐναντίαν δύναμιν διὰ τῆς σημειώσεως τοῦ τύπου τοῦ Σταυροῦ σου· ἵνα, καταξιωθέν τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, τύχῃ τῆς μερίδος τῶν ἐκλεκτῶν τῆς βασιλείας σου, φυλαττόμενον σὺν ἡμῖν τῇ χάριτι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος. Σὺ γάρ εἰ ὁ φυλάσσων τὰ νήπια, Κύριε, καὶ σοὶ πρέπει πᾶσα δόξα καὶ εὐχαριστία καὶ προσκύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμην.

Εἰρήνη πᾶσι.

Τὰ κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.

Ὁ Θεός, ὁ Πατήρ ὁ παντοκράτωρ, ὁ διὰ τοῦ μεγαλοφωνοτάτου τῶν προφητῶν Ἡσαίου προκαταγγείλας ἡμῖν τὴν ἐκ Παρθένου σάρκωσιν τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ὃς ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, εὐδοκίᾳ σῆ καὶ συνεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τὴν τῶν βροτῶν σωτηρίαν ἀμέτρῳ εὐσπλαγχνίᾳ ἐξ αὐτῆς νηπιάσας, κατὰ τὸ εἰθισμένον ἐν νόμῳ ἀγίῳ σου μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ καθαρισμοῦ τῷ Ἱερῷ προσαχθῆναι ἠνέσχετο, ἀληθῆς νομοθέτης ὑπάρχων, καὶ ἐν ἀγκάλαις τοῦ δικαίου Συμεὼν βασταχθῆναι κατεδέξατο· οὐδὲρ μυστηρίου τὴν προτύπωσιν ἐν τῷ προλεχθέντι προφήτῃ, διὰ τῆς λαβίδος τοῦ ἀνθρακος δηλωθεῖσαν, ἐπέγνωμεν· οὐ καὶ οἱ πιστοὶ τὴν μίμησιν ἐν χάριτι κατέχομεν· αὐτὸς καὶ νῦν, ὁ φυλάσσων τὰ νήπια, Κύριε, εὐλόγησον τὸ παιδίον τοῦτο ἅμα τοῖς γονεῦσι καὶ ἀναδόχοις αὐτοῦ, καὶ καταξίωσον αὐτὸ ἐν καιρῷ εὐθέτῳ καὶ τῆς δι' ὕδατος καὶ Πνεύματος ἀναγεννήσεως· συγκαταρίθμησον αὐτὸ τῇ ἀγίᾳ σου ποιμνῇ τῶν λογικῶν προβάτων, τῶν ἐπικεκλημένων τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ σου. Ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐν ὕψηλοις κατοικῶν καὶ τὰ ταπεινά ἐφορῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἀγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἶτα, λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸ παιδίον, σχηματίζει δι' αὐτοῦ Σταυρόν πρό τῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ λέγων·

Ἐκκλησιάζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ (δεῖνα) εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

Καὶ εἰσάγει αὐτὸ ἐν τῷ ναῷ λέγων·

Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου, προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγιόν σου ἐν φόβῳ σου.

Καὶ ἐλθὼν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ ποιεῖ αὐθις Σταυρόν διὰ τοῦ βρέφους λέγων·

Ἐκκλησιάζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ...

Καὶ ἐπιλέγει·

Ἐν μέσῳ Ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

Καί ἔλθῶν πρό τῶν πυλῶν τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου ποιεῖ καί αὐθις Σταυρόν διὰ τοῦ βρέφους λέγων καί πάλιν·

Ἐκκλησιάζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ...

Καί εἰσάγει αὐτό εἰς τό ἅγιον θυσιαστήριον λέγων τό Νῦν ἀπολύεις τόν δοῦλόν σου, Δέσποτα... Καί εἰ μὲν ἄρρεν ἐστί, περιέρχεται τρίτον τήν ἁγίαν Τράπεζαν, τελῶν καί κατά τά τέσσαρα μέρη αὐτῆς τό σχῆμα τῆς προσκυνήσεως. Εἰ δέ θῆλυ, εἰς μὲν τό ἔμπροσθεν μέρος οὐκ ἄπεισιν, εἰς ἕκαστον δέ τῶν λοιπῶν τριῶν ἐκ τρίτου παραγίνεται καί τελεῖ τήν προσκύνησιν. Καί ἐξελθὼν τίθησι τό παιδίον ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν καί ποιεῖ ἀπόλυσιν οὕτως·

Ὁ ἐν ἀγκάλαις τοῦ δικαίου Συμεῶν βασταχθῆναι καταδεξάμενος διὰ τήν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστός ὁ ἀληθινός Θεός ἡμῶν...

Δ'

ΕΥΧΗ

εἰς γυναῖκα, δταν ἀποβάληται

Ποιεῖ ὁ ἱερεὺς Εὐλογητόν καί λέγει τό Τρισάγιον κ.τ.λ. καί τό ἀπολυτικίον τῆς ἡμέρας ἢ τοῦ ἁγίου τοῦ ναοῦ καί τό Θεοτοκίον Τῇ πρεσβείᾳ, Κύριε, πάντων τῶν ἁγίων καί τῆς Θεοτόκου... Καί τήν εὐχὴν ταύτην.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Κύριε, ἐλέησον.

Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Λόγε Θεοῦ καί Πατρός Υἱέ μονογενές, ὁ διὰ τήν ἡμῶν σωτηρίαν εὐδοκίᾳ τοῦ ἀνάρχου σου Πατρός καί συνεργείᾳ τοῦ ὁμοουσίου καί συναϊδίου καί ζωοποιοῦ Πνεύματος κατελθὼν ἐν τῷ τέλει τῶν αἰῶνων ἐν μῆ-

τρι τῆς ἁγίας παρθένου καὶ σαρκωθείς καὶ κηθείς καὶ τεχθείς
 ἔξ αὐτῆς ἀφράστως καὶ ἀρρήτως, ὡς οἶδας αὐτός μόνος· ἔπιθε
 καὶ νῦν ἐπὶ τὴν δούλην σου (δεῖνα) τὴν ἀκουσίως τό ἐν αὐτῇ
 συλληφθέν ἀποβαλομένην καὶ ἔλεησον αὐτὴν καὶ συγχώρησον
 τὰ ἑκούσια καὶ τὰ ἀκούσια αὐτῆς πταίσματα. Σκέπασον αὐτὴν
 ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερυγῶν σου ἀπὸ τῆς σήμερον μέχρι τῆς
 ἑσχάτης αὐτῆς τελειώσεως. Καθάρισον αὐτὴν ἀπὸ τοῦ σωματι-
 κοῦ ρύπου καὶ τῶν ποικίλων αὐτῇ ἐπερχομένων σπλαγχνικῶν
 ἐνοχλήσεων καὶ ρῶσιν καὶ εὐρωστίαν ψυχῇ τε καὶ σώματι δώ-
 ρησαι, καὶ δι' ἀγγέλων φαιδρῶν καὶ φωτεινῶν ταύτην περιθαλ-
 ψον καὶ περιφρούρησον ἀπὸ πάσης ἐπελεύσεως τῶν ἀοράτων
 πνευμάτων. Καὶ ὡσπερ τὴν τεκοῦσάν σε ἀειπάρθενον ἀνώδυνον
 καὶ ἄλυπον διεφύλαξας, καὶ μετὰ τόκον παρθένον μείναςαν,
 οὕτως εὐδόκησον, πολυεὐσπλαγχνε Κύριε, καὶ τὴν παροῦσαν
 δούλην σου ρυσθῆναι πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τῇ σῆ
 χάριτι καὶ τῷ σῶ ἁγιασμῷ κάθαρον, καὶ ἁγιάσον τῇ δωρεᾷ καὶ
 ἐπιφοιτήσῃ τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος· ἵνα καὶ δι' αὐτῆς καὶ
 διὰ πάσης κτίσεως καὶ δι' ἡμῶν τῶν ἀχρείων δούλων σου δο-
 ξάζεται τό πανάγιον ὄνομα τῆς μιᾶς κυριαρχίας καὶ θεότητος
 καὶ βασιλείας· ἧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις,
 κράτος, μεγαλωσύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Καὶ λέγει τὴν ἔκτενῆ.

Ἐλέησον ἡμᾶς, ὁ Θεός...

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους...

Ἵτι ἐλεῆμων καὶ φιλόανθρωπος...

Καὶ ποιεῖ ἀπόλυσιν.